

Մ Է Տ Ս Յ Ը

Հ Ա Գ Ը Գ Է Թ

Մէտայը Հազարէթ շինարարը հաճախ
իբր, ետնի Չարչէմպիս վէ ճուման էր-
թէսի կիւնէրի նէշը օրունաճաղ տըր .
Ապօնէ իշխան, Չազմադճըլարտա Յակոբ-
եան-Յանքնտա Յ նուաճըլու օտայա միւ-
րաճաւթ իշխանէրի :

Իշխու Մէտայը Հազարէթին
Մէնէլիկի փէշին, պիր Լիւրա Դըշ 100
Ալթը պըլը իւշ Մէնէլիկէ 60
Իւշ պըլը 35
Պիր նուաճըլու 1
Տաշրա իշխան բօւթա իւճըթի զամմ օլուր :

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԼԻՅԷ ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷՅԷ

ՄԻԻԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՆՈՒՄԲԵՐՈ 13 ՉՍՐՇԷՄՊԻՀ

Պ Ի Ր Ի Ն Ճ Ի Ս Է Ն Է

15 ԱՊՐԻԼ 1870

ՄԷՋԷՊՍԻՉԼԻՔ

1870 Մարտ 14 թարիխի իւն չը-
գան Մէճմուանըն մէզհէպ պահարը
օգուտուղումուղտա, նէ տէրէճէտէ
թէէսսիւֆիւմիւղիւ միւճիպ օլուղու
պունտան աղնալըլապիրի քի, պիւլա
թէէսսիւֆ վէ պիւլա ֆիթուր Էսթիֆ-
էսթիֆ թապիր օլունան մէզհէպսիւղ-
լիք իսթաւընտա նէթիճէ պուլմուշ
տուր, Ղազէթայը մէզքիւրըն պու
կիտիշի վաղաւ աճընաճաղ պիր հալ
տըր, Չիւնքի կեան Բօմայը թանը-
մազ կեան թանըմամազ, կեան ումումի
մէճիսէ միւրաճաւթ եօլու պահար
նէշը իթմէք, կեան անը տա թէ-
փիպ իշխանէն չըգմազ, կեան Բաթօ-
լիքիլի ելտէն պրազմամազ, կեան տա
Բրօթէսթանըլըն էն ֆասիտ էսաւլա-
ըննա սարըլըպ նէվիճաւապահար նէշը
էյլէմէք էյլէ պիր միւթէնաղը կիտիշ
իտի քի, չօգաւան պէրու պէքէնիւ-
մէքտէ օլան նէթիճէ թէմամը իլէ
հասըլ օլուտ : Արթըզ մէզհէպսիւղիլէ
գատար իրթիքիւպ իթմէսիտէն
մէզհէպտալարըլըն պիր գըմմընա
հաղըլարտըլը թէհիլէքէլէ սէյիւրճի
օլմազ այնի խաթա տըր, Չիւնքի պու
տէրճ իթմիղի պահար պիր իրիսթի-
յանըն եաղամաղ օլուղու միսիլիւ,
մէզհէպ վէ Ալլահըն ինքեար իտէն
եանի պիր ֆարմաստան մաստէ,
տիկէր պիր քիմնէ օգուլուպ չայանը
գապուլ ատտ իտէմէզ, Մէքքիւր
պահար իւղէրինէ իսայընա միւթա-
լարըլըզ վար իսէ տէ շինարար
միւթաւարտա պաղըլարըն պէյան
ու իֆատէսինէ միւպալըրէթ էյլէ-
յէճէյիլ, Պահար մէքքիւրիւն իսիւլա-
սասը չունտան իպարէթ տիր :

Հէր մէզհէպ օտորու տուր, Ալլա-
հըն վարըլընա, վէ անրէթէ ինան,
պաղա հիւ պիր շէյ իսթէմէզ : Ին-
սան սէրպէսթ տիր, իթիգատտա հան-
կը եօլա կիտէրսէ կիթսին : Վէ պու
կիպի պիր թաղըմ մէզհէպի չիւրիւ-
տէճէք ապէսիւթ վէ սէհիլաթ :

Մէքքիւր պահար միւլէլիֆի իգըար
իտէր քի, սահիպի մէզհէպ Հազ-
թաւալա քէնտիսի տիր, Սիվալ իտէ-

րիգ քի, մէզհէպ Ալլահտան կէլտիղի
հալտէ, վէ Ալլահ աղիմիւշան տաթի
պիր օլուղու հալտէ, նասըլ օլապի-
լի քի տիւնեանըն պալանկըճընտան
պու անէ գատար, եէկտիկէրինէ միւ-
թէնաղըն վէ եէկտիկէրինէ չիւրիւ-
տէն մէզհէպիւն քեաֆէսի տէ Ալ-
լահտան կէլմիւշ օլապիլիւն : Նասըլ
օլապիլի քի, պիր մէզհէպիւն ազայիտի
տիկէսի վէ թէմպիւթը գաթիլէսի,
տիկէրինէն ազայիտի տիկէսի վէ
թէմպիւթը գաթիլէսի ճէրճ վէ
իպթալ իթմիկի սուրէթտէ իքիսի տէ
պիր Ալլահ վէ պիր հաքիմի միւթա-
գիլին իճատը օլապիլիւն : Նասըլ օլու
տա մէզհէպի մէքքիւրէ հէպ օտորու
օլապիլիւ, Ալլահ պիր, օտորուլու գ
պիր օլուղու հալտէ : Մէճմուա սէյլէր
քի, մէզհէպ «Ալլահ վէ անրէթէ
ինանմազտան իպարէթ տիր» : տէմէք
օլույօր քի՝ պու իքի սահիլիքտէն
մաստա, սէլամէթէ էլլէմ օլարազ
տիկէր վարդապտու թիւնըլարա իթի-
գատը գաթի մաթըլա իտէն մէզա-
հիպին քեաֆէսի տէ եալան տըր,
ֆասիտ տիր, հիւ տիր : Տահա աչը-
ղըն սէյլէյիլիւ : Ալլահտան վէ ախ-
րէթտէն պաղա տիկէր պիր սահի-
լիկէ ինանմազ իճապ իթմէզ, Հազ-
րէթի իսանըն տիւնեայա կէլմէսի
պօշ տըր, Խորհուրդըլարըն իհտաւը
պօշ տըր, Բիլիսէ պօշ տըր, հազրէ-
թի Մէրսէմ Անա պօշ տըր : Հէփ
պէյսուտէ տիր, Ալլահ վար, ախրէթ
վար, տիկէր հիւ պիր շէյ իթիգա
իթմէզ : Մէզհէպիմիլըն Ալլահը նէ
եօլտա թանըմալը, ախրէթէ նէ վա-
սէթալէր իլէ էրմէլի, պուրալարըն
Մէճմուա սարթը նաղար օլունմասընը
մինասիպ կէօրիւր : «Նախ յիմարեցու-
յանէ ապա կորուսանէ» : Անճազ պու
կիպի ֆասիտ պիր էսաս՝ Բաթօլիք-
լիղի վէ հէր քէշին իթիգատտըն չիւ-
րիւթմէտէն մաստա, ինսանըն ազ-
լընա տաթի մուղալի պիր էսաս օ-
լուպ՝ փիլիսոփայութիւնու քեաֆէ-
թէն եէրինտէն սարալըպ, հիւ իտիպ
պիթիլիւ : Իշթէ պունտան տա իսպա-
թը : Ալլահ վար տըր տէյի ինանտըզ,
Փաղաթ Ալլահ նէ տիր տէյի պիլգէ

սիվալ օլունունա, սէլամէթէ վասըլ
օլմաղ իշին իգթիգա իթմէք քի, Ալլա-
հըն նէ օլունունաւ արայալըմ : վար
տըր տէյի ինանտըն մը, արգատըն-
տան կէլէն Դէ Դէ սիվալինէ : փաթ-
փէրէզլէր կիպի պիր մաթիւլու գ
տըր տէ, մաթէրիալիսթլէր կիպի մաթիւլ
տըր տէ, էսկի Աճէմէր կիպի կիւնէշ
տիր տէ, Օրացիօնուն թարիֆի իւղը
պիր սարմուսաք տըր տէ, հասըլը նէ
քիւֆր իտէրսէն էթ, թանըրը ն մը,
սէլամէթի պուլտուն : գուսուրունու
արամա, Կէլէլիմ քի Մէճմուանըն
մէզհէպիւնէ մայիք օլմաղ իշին նէ իգ-
թիգա իտէր : Հէր մէզհէպի պիր
թուլմազ : չիւնքի հէր մէզհէպտէ
Ալլահըն վարըլը մազարէր, վէ
ախրէթ պահար միւթաթէր տիր : Մէզ-
հէպլէրին հէփիտէ պիր կէօթէրիշ
օլուպ, «ճան քէնտի «Էրդէ-Նիւշ իլէ
հանկը մէզհէպտէն իսօլանըր իսէ,
վէ եաթուտ հանկը մէզհէպ իլէ սէլա-
մէթէ չըգաճաղընա իսքեաթ օլուր
իսէ՝ օլ մէզհէպէ իթիգատ իտիպ՝
միւրաճաւթ իթմէլի տիր» : Արթըզ
պու մաղուլէ նատան միւլէլիֆէ աֆ
իթմէք այնի խաթա տըր : Հիւ սէր-
պէսթիլէթ մէզհէպ գանունու օլապի-
լի մի : Սէրպէսթի մէզհէպ տէնի-
լէն՝ ումուրու իտարէի բօլթիգիլէ-
տէ քիմնէնի մէզհէպիւնէ հազարէթ
իթմէմէք գանունունտան իպարէթ օլ-
ունունու պիլի իտիք ամմա, պիր
ատէմին մէզհէպէ գանունու սէր-
պէսթիլի օլուպ՝ տաղիգատէ պիր
մէզհէպ թէպտիլ իթմէյէ, տիւն՝ եա-
լան տըր տէսիկինէ, պու կիւն օտը-
լու տէմէյէ, վէ պու կիւն էյի պիր
շէյ տիր տէսիկինէ, սէրպէսթիլէթին
իճարալ իշին՝ եարըն ֆէնա տըր տէ-
մէյէ հազըլ օլապիլէսի, Մէճմուա-
տան պաղա քիմնէնի աղըլ վէ ֆի-
րասէթինէ էլլէրէմէզ : Սէրպէսթիլ-
թին հիւ պիր նիգամը եօք մը տըր :

Մէզհէպ տէմի սէրպէսթիլէթին պիր
իճատը տըր : Պու նէ միւթէնաղըն
էվրազ օլմուլըն, Մէճմուա, մէզհէ-
պին սահիպի Ալլահ տըր տէյէն սէն
իտին, սահիպի Ալլահ իսէ, անը սէր-
պէսթիլէթին էլինէ թէրգ իթմէյէ

նասըլ միւթէնաղը օլապիլիւն :
Մէզհէպ Ալլահտան զուհուր իթմիղի
հալտէ, ինսան արթըր անըն հազըլն-
տա սէրպէսթ օլապիլի մի : վէ ազ-
լինէ էսթիղի կիպի պիր մէզհէպտիւզ-
մէյէ սէրպէսթ մի տիր : Ինսան պի-
լէրէք օտորույա վէ եաթուտ էյրիլէ
սիւլիւք իթմէյէ սէրպէսթ տիր տէ-
նիւտէ, պիրինիւն անրէթէ միւքեաֆա-
թընա նայիլ, վէ տիկէրինէն ճէղաթը
նա միւթաճաղ օլմաթը հիւնիւր թի-
զասընտան մէնութ օլաճաղը հասար-
նա պինայէն տիր : Փաղաթ ինսան իս-
թէպիլի մէզհէպ իլէ սէլամէթէ չը-
գար իտատաթը պիր քիւֆիւր տըր :

Անճաք պիր աղ տահա իլէրուսինէ
վարըր իտէք, Մէճմուանըն ֆասիտ
էսաւլարը ինսանը Ալլահա, վէ Ալլա-
հը տա ինսան թահիլի իտէր օլունու
կէօրիւրիւզ, Պիր թարաֆտան
ինսանըն ազլի էօլիւ թախարը պլըն-
տա պուլունտուղունտան, Մէճմուա-
նըն գուրտուղու էսաւլարըն կիտի-
լինէ, աղըլտան իսթիւն օլան սա-
հիլիք գապուլ օլունմայըլ՝ քեաֆէի
սահիլիք ինսանտան աղնալըլապիլէ-
ճէք օլուպ՝ Ալլահա մաթսուս պիր
շէյի ինսան վէրի քի, ինսան՝ օլուր
պիր Ալլահ : Տիկէր թարաֆտան գը-
յաս իտէրէք քի, Ալլահ ինսանտան
զիտտէ պիր շէյ պիլմէզ, վէ եաթուտ
պիլիլիլին ինսանա պէյան իթմէյէ
պիր եօլու եօք, եաթուտ գուտրէթի
նօգսան տըր, Ալլահըն էպէտի ազլի-
նի հուտուտ իլէ իհաթէ իտիպ՝ էօլ-
չիւ թախարը պլընա գօյարաք, Ալ-
լահը կէթիլիլի ինսան եաթը վէրի,
եանի Ալլահըն Ալլահըլընա գա-
տար, հաշա սիւմմա հաշա, քիւֆր
իտէր : Տէշէթիլի իսթա, Մէճմուա-
նըն պու տէրէճէլէրէտէք մուրթատ
օլաճաղը Լալէ քիլիսէսի քիւշատը կիւ-
նիւնտէնմայիւմ իտի, ատըմ ատըմ
եիւրիւտիւ ամմա՝ փէք չօք եօլ ալուր,
Բաթիլիք իշին Մէճմուա արթըր պիր
էվրազը լանէթ օլուտ :

ԲՕՄԱ ՎԷ ՖԻՆԱՆՍԱՆ

Ֆինանսը հիւքիւմէթի եանի վիւքէլար, Բոմա մատակարար պէտքի ք պիր խաթատա պուլունտու, վէքեաֆիէի վաղէթալէրին գալինճէ, պուլուն նէթիճէսի օլան քիւչիւքիւլիւ տէ գապուլ իթմէյէ մէնպուր օլտու :

Վէ վադաա պիր չօդ Բրօթէթման տէվէթլէրի նէգալինտէ, եանի ինկիլթէրա, Բրուսիա, Շուէտ, Տանիմարգա վէ սայրէթլինտէ վէ տալի Բուսիատէ, միլիոնլարճա Գաթօլիք թէպալէրինին, Բարանըն միւսթապիլ րուհանի խաթէսինտէ պուլունմալէրին թաճամիլ խաթէպիլիյի հալտէ, էն սաղ Գաթօլիք օլան Ֆրանսիայըն, Բարանըն րուհանի հիւքիւմէթիէն թէպալիլ իթմէսի պիւլիւն էվրօպայը աղիւմ իսթիդրապէ կիւրիֆթար իթտի, ճիւսմանի հիւքիւմէթլէր նէ տէրէճէ սէրպէսթ օլաճագ իսէ, րուհանի հիւքիւմէթլէրին տալի այնի տէրէճէ սէրպէսթ օլմասը, ումում էվրօպանըն էսասը Բրօթիքիյէսինտէն իքէն, վէ սէրպէսթ տէվէթմաէ սէրպէսթ քիլիսէ թապիլի պիր Ֆրանսիայը էքթարըն իքէն, պուլ տէֆա սըրֆ ումուրու րուհանիյէտէն օլան, Բարանըն եանըմամաղը գատտէսինէ Ֆրանսիայըն միւսթալէյէ իտիւպ, մէնինէ տալի գաղղըմաղը ճիւլէնին թաճիւպիւնի մուճիլ օլտուգտան մատա, Բրօթէթման տէվէթլէրինտէն տալի պիր խուստա Ֆրանսիայ իսթաթաթ վագի օլուպ, միւսթին մէթմէպէ նամուսունու վիգայէ իտէրէք, կէրի չէքիլմէյէ մէնպուր օլտու :

Պու թաթրիւղիւն միւսթի օլան խաթիճիյէ նաղըը միւսիւ Տարիւ իսթիֆասընը վէրիս՝ կէրի չէքիլմէյէ մէնպուր օլտու, վէ իսթիֆասը գապուլ օլունտու : Բոմայա ալտէթ իտէն Ֆրանսիայը էլիսի միւսիւ Պանվիլէ թէլէկրաֆ չէքիլի քի, միւսիւ Տարիւնիւն նոթալարընը գարտինալ Անթոնէլիյէ թագաթի իթմէսին, վէ Բոմա իլէ հիւ պիր միւքեալէմէտէ պուլունմասըն : Նիհայէթ իսթէրաթօր Նարօլէօն խաթթը տէսթի իլէ Բաբայա պիր նամէ տալի կէօնտէրտի քի, չիւպէսիլ պիր իթիլար նամէ ատտ օլունտու :

Ֆրանսիայը տէվէթի պու էսնատէ չիւպէսիլ պիր աղիւմ պուլարանտա տըր : Տէնչէթլու պիր րէվօլուսիօն աթէչի Ֆրանսիայըն ալթ թապաղալարընտա ալթիլի օլմագտա տըր : Նարօլէօն եա սիւհալա առհապը իսթիլալէ գալիպ կէլմէք, եատա Ֆրանսիայը պրաղպ չըգմագ չըգալարընտա տըր : Պուլուն էօնիւնիւ ալմագ իչիւն մայիսին 8 ինտէ պիր Բէլգիոյ տէնիլէն թէքիլի տալի մէյոտան չըգարըլաճագ քի, պիւլիւն Ֆրանսա իսթալաւըն :

Պուլուն մատիւ պաչգա պիր չէյ տէյիլ տիր իլա չու : Նարօլէօն տէյէճէք քի Պէնի մի իսթէրալիլ, իսթիլալ մը :

Պէյլէ պիր աղալըգտա, էմալինէ նաղարէն, Նարօլէօն Բաբա իլէ պօղուչիսը միւսթին օլապիլի մի :

Լաքին պու տա օլմասա, ճիւսմանի տէվէթլէր էյէր Բարանըն րուհանի պիր թաճիլիլքէրի վար իսէ՝ քէնտիլէրինի անտէն մուհաֆաղա իթմէքտէն պաչգա պիր չարէլէրի եօգ տուր, եօգտա Բաբայա չունու իլան էթմէ, պուլուն գարար վէրմէ, չունու թէպուլիլ էթ, չունու նասպ էթ տէյի հիւքիւմ իթմէյէ սէլաճիլէթլէրի եօգ տուր :

Վէ մալիւմ օլտուգու վէճէ իլէ՝ Ֆրանսիայըն միւսթալէյէսի, Բարանըն եանըմաղը գատտէսի իւգէրինէ օլտուգունտան՝ պու իսէ Գիլիսէճէ եանի Տիեզերական ժողովըճա գապուլ օլունմուչ պիթմիլ կիպի պիր մատտէ տիր, վէ րէսմի իլանը տալի եաղընտա զուհուր իտէր :

Նէ տիր աճապա խաղըն պու թէլաչար՝ Բարանըն եանըմաղըըն իւգէրինէ : պու եանըմաղըըն նէ մատտէ իւգէրինէ օլտուգունտա պիլէն վար մը աճապա :

Շիւպէսիլ կօգ տուր : չիւքի Բաբայա խաթ օլմալարըն հիւ պիրի ալա Բարանըն վէ Գիլիսէնին քէլալարըն տիլնէմէյիլ՝ իլա եալընը քէնտիլէրի կիպի Բաբայա խաթ օլան տէհիլ ֆէյլէսօֆ վէ տիլիլէրին էլինտէն վէ գալէմիտէն չըգան զագէթալէրի, վէ անլէրտէ եաղըլան արաճիլ, քիլալիլալ վէ իֆիլիլալէրի օղուրար : Անլէրին ինտիլտէ Բաբա եանըլը : Լաքին զագէթալէր՝ օ իւչ պէչ բարա գարմաղ իչիւն օլթայա չըգան վարագըրարէլէր, օնլար եանըմաղ : Թէվարիլ եաղարա քի, պիւլիւն էվրօպայը թէրպիլէր վէ սիվիլիլէ իտէն, տէրէ պէյլէրի պարպարըլարընտան գուրթարան, իլմի զէնալթը, մարիֆէթի ալթըրան Բաբայա տըր : պուլար հէպ եալան տըր : Լաքին Բաբայա զապիլ տիր, զատտար տըր, հարամի տիր : պուլնլարը եաղանլար սահիլ տիր :

Պու իթիլգատա օլան քիմէլէր, էլպէթմէ Բաբայալարըն եանըմաղ օլտուգունտա գարչը կէյէճէքլէր : չիւքի Բաբա եանըմաղը կիպի, քէնտիլէրի եանըլը օլաճագ : Բաբա իսէ հէր կիւն եաղըլըլարընը եիւղէրինէ վուրմագտա տըր : Եալան չէյլէրին էն մէնֆուրու օլան չէյ սօղու սէյլէյէն տիր : պիրի օ պիրինէ պիր գալպ ագճէ սիւրէրէքէն՝ պիր իւչիւնճիւ տէ չըգըն, եա հու, սըղգաթ էթ, պու բարա գալպ տըր տէսին, պագ գալպաղան նէ տէրէճէտէ հիտաէթլէրիլ ալթէլէնիլ, նիլչին սօղրու սէյլէյէյօրտան տէյի :

Ասըմըղ տա այնը պու հալտէ տիր :

Պու տէվրաէ պիր սէնէտէ սէյլէնէն եալան, ալթը պին սէնէտէն պէրու սէյլէնմէմիլ տիր : մէյլէսօֆլար, տէհիլէր հէպ եալան, հէպ միւտահանէ, հէպ ինթէրէսսօ : պիր քիլիսէ տիր քի, տայիմա սօղրու սէյլէմիլ վէ սօղրու սէյլէյէճէք տիր : պու տուր իլթէ Բաբայալարըն եանըմաղըըն, քի վագթընա վէ հալալընա կէօրէ իսանլարըն թէպալիլ իթմէտիլէրի միւսիլիլ, եինէ իթմէյէճէքլէր տիր : կէչէն տէհիլն սօնլարընտան, պու սէնէյէ կէլինճէյէտէք Բաբայալարըն թէվարիլիլի օղույանլար, էյիտէն չահատէթ իտէրլէր քի, Բաբայալար մը եանըլըն, Բաբայա մուսալաթ օլմալար մը, վէ պուլուն տա գանի օլմալար իսէ, չիմտի միւլթէրիլէր քէնտիլ զիւնլարըն իլէ պու սահիլիլ իսթալթ օլուրար :

ՕԹՈՒՁ ՍԷՔԻՉԼԵՐ

Էրմէնի Գաթօլիկի ճէմիլէթիլիլին 38 րահիպլէրի սէպէպի իլէ Լալէլտէ պիր ֆէսատա գլապուլ օլուպ, մէչրու Բաթրիլէրինտէն թուղան, վէ Բոմա ճանիպիւնտէն կէլէն զաթլարա վէ էմիլէրէ պիրէր կէօնա տայի մանալար վիրէրէք, այագլարը ալթընտա օ հիւքիւմէթի տալի չըղնամայա ճիւլաթ իթմէլէրի քէնտիլէրին էյլէ պիր տէհիլէթիլ խաթալարա, վէ տինտարլարա էյլէ պիր պիհուղըլըլա կիւրիֆթար իլէսիլէր քի, թարիֆ օլունամալ :

Տէրուհի քիլիսէտէ սէրկէրտէյի չիգագ օլան ճիւլէ էհլը ֆէսատը կէօրտէն կէլիլիլ իսէք, պուլունպըղ պէրի պիր էմալ վէ նումունէ քի, պուլնլարըն զուհուրէ կէթիլիլի հիլէլի վէ տէսիսէլի վէ իքրոսիլ չիգագլարընա պիր միւլթէրիլի սահիլ օլապիլին :

Յիլ վագը պիլլէր կէօրմէտիք օ տէհիլէթիլ վուգուլթը անտէ քի, «Աւտարանտա պատարաղ», խոստովանաք եօգ տուր : եալտա պատարաղ վէ խոստովանաք պօչ չէյ տիր տէյէրէք, տինտար ահալի զէլալէթի իլլալ օլունտու իտի : Անճագ չիմտի էյլէ րահիպլէր կէօրտիւք քի, օլ քէլալէրի տէմէտիլէր վէ տէմէքաէ իսէլէրաէ, ֆիլիլիլալտա տահապէթ թէրի իլթիլալ օլունտու, չու քի Պատարաղըն վէ ալթիլուսու խոստովանաքըն պէր վէճէր մէչրու իճրաղնա մուլթաղ իւլ էլլէմ չէրայիլիլիլ սյագլարըն ալթընա ալարաղ, քէնտիլէրինին թէնէղլիլ իթիլիլ օլ աղիւմ խաթալարա սաֆտէրուլարըն տալի իլգա իտիւպ, օլ հալտէ էյլէ պիր սըֆաթը համիլ օլտուլար քի, զիյատէ անլէրէ միւլապիլիլ տիրլէր, անլէր քի ճանլարըն սէլալմէթինէ խոսիւմ վէ զայլէթինէ մէչրու օլուրար : Իմտի մուպահասամըղա ֆիլիլիլալտան պաչլայալմ : Գիլիսէյի չէրիֆին

1870 սէնէտէն պէրիւ գայիլտէյի մէրիլէր քիլիլիլիլ, եանի Ֆրանսատա իթալիատա, Ալթիլիատա, Ալիստէ, ճարանտա, Ամէրիգատա, ինկիլթէրատա վէ Նիհայէթ հէր նէրէտէ Գաթօլիլիլք, հէր նէրէտէ Փիսգորոս չէրահիլ վար իսէ, հիւ պիր Բահիլ ֆիսգորոսունտան խաթալալմալալ, խոստովանաք խորհուրդունուն թէվիլինէ միւլթիլիլ վէ ճէսարէթ իտէմէլ իքէն, եանի Գիլիսէնին էլալէթը հաղիի 1870 սէնէտէն պէրիւ տէվրանը հիւքիւմէթի զէմանընտա սայրըղ ֆիսգորոսլարըն զիլիլ իտարէյի րուհանիլէրինտէ պուլունան հիւսապըղ միլիոն րահիպլէր իչիլտէ տալի պէյլէ պիր ֆիլիլիլ թէպալիլ կէօրիւմէմիլ, եալտա կէօրիւմիւլ պիլէ տէ օլտա, ատէթա թուղան կիւրուհիլտէն ատա օլունուպ, թուղան նաղարըն իլէ պագըլմը իքէն, վէ բարոյականլարըն ֆէթվասը իւղըն, րուսաթը (իւրաւաքանութիւն) օլմայան, եալտա իրաւաքանութիւնտան թաթիլ օլան պիր րահիլին ներքի կիւնահա պիլէ վէրտիլիլ արճալում, Արճալում սայրմասըղը հալտէ, իլթէ էյլէ րահիպլէր մէյոտանէ կէլալի քի, տինտարըըն էն նաղիք մատտէսինէ, Գիլիսէնին վէ բարոյականլարըն էն միւլթէպէր վէ միւլթիլմ գանուլարընա պու տէրէճէտէ ինսաֆսըղճա մուսալալթ օլտուլար :

Գիլիլիլիլալը քիլիլիլիլալը օլալտան պէրիւ, վուգուա կէլէն չիգագ վէ միւնաղալար միւլթալա իթիլիլտէ, պիլ էյլէ գըլա իտէր իտիք քի, չէյթմանըն ալթը րուհալան կիւրուհիլին զիլիլին ֆէսատա թէլիլիլ իտէպիլէճէյի պիր չէյի գալմատը : Լաքին ալտանմըլը, չիւքի ալա խալալ իտէմէմիլիլ քի, մէյէր հիւքիւմէթը րուհանիլէյի մահալիլտէն թուղան իտիլիլ իմիլ, վէ թուղան իտիլիլտէն սօնրա, օ հիւքիւմէթ սայթիլտէն նայիլ օլտուգլարը րուհանի սէլալիլէթլէրտէ տէ տէվալ իտիլիլ իմիլ : Մէյէր Էրմէնի Գաթօլիկի միլլէթիլ րահիպլէրինտէն տէ վար իմիլ նիլէ րահիպլէր քի, օլ մէլուն րուհուն րէնչէյի թէլիլիլ ֆէսատիլիլինէ չիքեար օլապիլէճէքլէր իմիլ :

Անճագ քիմնէ գըլա իթմէսին քի, մէրգուան րահիպլէր չու մէվըու պահա օլան մատտէյի պիլմէլէր տէ, պուլուն պիլ էյլէթիլիլ օլալմալ անլէրէ : չիւքի օ րահիպլէր իչիլտէ էյլէ րահիպլէր վար տըր քի, պիլլէր հէնիլ տիւնա իւգէրինտէ տէյիլ իքէն պիլէ անլէր աղ սագալտա օլալաղ, պուլուն պիլիլլէր վէ էյլէթիլիլլէր վէ էյլէ իճրա իտէրլէր իտի, Անճագ պու կիւնքի կիւն էյլէ պիր հալէ տիւլար օլմուլար տըր քի, պու հալէ մէրպութ օլան եօլուղըլարընա հիլ տէյիլ իսէ զամիլլէրի չահիա տիր : Պուլուն իլէ պէրապէր էյէր

պու զամիր շէհատէթի քէնտիւնքին իւր նիհայէ իւրեալ ի թմէյէ քեաֆի օլմայաճաղ իսէ, արթը ք ըսնիւյ լէրին շէրիաթը վէ թմէյէյէսի օ տիւ վանա պիտ օլմազ տըր օ տիւ վանքն քի հաքիմի էքպէրի հաղըթը իսա քէնտիւնքի օլուպ, իշթէ պունլար անը հէր եէօլմ նէհի բարմազլարը վէ ա- զըզլարը իլէ թահգիլ ի թմէքսէ տիր- լէր :

Միլլէթիմիզ ըուհպանլարընըն շու ահվալը միւթէսիւնքի հաղըթէլէ- լի, վէ տինտարլարըն գալպինէ սաչ- արզլարը աճը աճը զէհիլլէրի, վէ հէր սահիհիլլէ Եւալան տըր, ույ- սուրմա տըր, տիւզմէ տիր, քէլամ- լէրի իլէ քիլիսէնին քեաֆիէյէ մէրի իւլ իճրա գանուլլարընտան մէյաան- տա հիւ պիր գանուլ գոյմամաճալընա իպլազ իլլէտիքլէրի նէֆսանիլլէթլէրի գալպիմիզէ աղիմ եաս վէ ֆիլլանը միւհիպ օլմազ իլլէ, ֆաղաթ պէօյլէ պիր միւհիմ մատտէ մուվաճէհէսին տէ սէյիլիճի օլմազլըզ տալի պիթ- թապի իհիթլար օլունամայըպ, պու սէպէպտէն նաչը իպտտուլլաճըն մէ- նաֆիլի ըուհանիլլէսի իլլին իշպու մու- պահասայէ միւպաչըթթ իլլէմիլիզ տիր, Հէր նէ գատար հիւսնիւ գա- պուլ բէք տէ մէմուլ տէյիլ իսէ տէ, պիլլէրին մէսուլլէթթի շու օլմազ տըր քի, զամիրլէրին թէնվիլի ըու- հանիլլէսի պապինտէ հիւ պիր թէ- ըաֆտան հիմէմը միւթէվալիլլէյի սա- հիհէ նօգսան պուլմամազտա տըր :

Տէվմ օլմանաճափ

Մ Ե Զ Մ Ո Ւ Ա

Բօմատա ազա օլունան ումուլի մէճիս ալէհինտէ Մէճմուայը Հապա- տիս պիր թաղըմ ապէսիաթ նէչը էյ- լէմէտէ տիր, վէ պու տա չիւփէսիլ իլլէրուտէ մէճիսի մէզպուրուն գա- րարլարընը Լալլի ճէմիլլէթինէ գա- պուլ ի թաիրմէմէք էֆքեարընա պի- նայէն թանղիմ օլունան պիր թէրթիպ օլմալը տըր :

Շարգ փիսգոփոսանը Բարա Հաղ- ըթթլէրի էսարթթի բէնչէսինէ տիւ- չիւպ կէօյա Միւշարիլլէհին եաղը- մազ օլտուղու էֆքեարա մուաֆֆա- գըլլէթ կէօթթլէրմէմիլ օլտուգլարըն- տան, հէր թիւրիւ միհանիւ մէշա- գաթա տիւշար օլմուշլար տըր կիպի պահալար իլլէ՝ Ղաղթթայը մէգըիւր հէր նուսիսիսիտէ ահալլիլի ալտաթ- մայա ճիւրթէ էյլէմիլ տիր :

Ստեփանեան վարդապետ իլլին նէ քէհաթլար գարալանմատը, նէլլէր եաղըլմատը, հէփ անսըխալընթիւն ուղըռնա չէքիլլէն սիսսէթ իտի :

Շիմոի Մէճմուայա իլիթար իտէ- լիլլէր, պու մաղուլէ եալանլար- տան վաղ կէչսին, արթըք էլլէրի, վէ շուրալընը էյիտէն պիլմէլի տիր քի, պիր հապաթիսի էյիտէն թահգիլ

ի թմէյէնէ, նէչը ի թմէսին, ալլէ խուսուս Բօմա իլլէրինտէ քի, պիւս- պիլլէրին պէսապէր օլուպ պիր խու- սուլլէթտէն իպարթ տիր թալլու- հարաքէթի : Ստեփանեան վարդա- պետի զապթիլլէ մարիֆէթի իլլէ կէօ- թիւրիւլլէսի, Անտոնեանլարըն վան- գընա պիր Առաքեալկան Քիսիշ նասպ ու թալլին գըլընմատը անսխալընթիւն մատտէսինտէն հասըլա կէլլէն թէտա- պիր տէյիլ տիր, վէ օլմազ, տիկէր փէք աղըր սէպէպլէր վար տըր քի Բօմատա պիլիլիպ Մէճմուանըն պիլ- մէսի իգթիլլա ի թմէլլէ : Փագաթ Բա- րա Հաղըթթլէրինէ, վէ սուրը Ժաղըլ- քա գարչը խափմանէ եաղըլան պահալարընտան վաղ կէչմէլ իսէ, սըհիլլէթի հալլին իֆատէսինէ Մէսայը Հաղըթթի մէճպուր էյլլէր : Ձիւնքի քաթիլլէրիլլին նամուսու Բարա Հաղ- ըթթլէրի տիր, Անտոնեան մանաթը- ըր տէյիլ տիր : Շիմոիլլէք Մէճմուա շուրալընը պիլմէլի տիր քի, Անտոն- եանլարըն աղ օլան Աբրահայըր Առա- քեալկան Քիսիշի գապուլ ի թմէսի- ղինտէ, Ումուլի Մէճիլլին աղալարը պուլունան քեաֆիէթի փիսգոփոսան Բօմա կիպի պիր պէլտէտէ, Բարա Հաղըթթլէրինէ օլան պու հագարաթը ճէհը էյլլէրի, եափան տա ի թաիրի- տէն ութանըպ աֆլըք տիլլէմէյէ մէճպուր օլտու, էմիլիլլէք Մէճմու- այը Հապաթիսի պուլուն տույտուքտան սօղրա, չիքեայէթ իտէր իսէ, տիլլէնէն աֆլըք հագըրտա օլմազ տըր, Բարա Հաղըթթլէրինէ գարչը իճրա օլան հարթթաթը նապէճայա կէլլին- ճէ, մէթհ ու սէնայէ շահէսիլլէ օլտու- ղու իգրար վէ թաթիլլէ գըլընա- ճաք տըր :

ԲԱՐԱ ԵՎՐՈՓԱՅԸ

ՎԵ ՀԱՍՈՒՆ ՄԻԼԼԵԹԻՄԻՋԻ

ԽԱՐԱՊ ԻԹՏԻ

Պըրագալըմ Էւրոպայը վէ չիմոիլլէք միլլէթիմիզին ահվալին թէճէսիւս իտէլիմ :

Շարգ գաթօլլէրի տէնիլլէրիլլին լիսանընտա կէչէն բարօլա պու տուր, Հաւա Էլլէթի Էւրոպայէն . պու բարօ- լա Շարգտա, Ղարպտա, Շըմալտա ճէնուպտա, հէր լիսանտան օլան զա- ղէթալլէր իլլէ ալլէմէ նէչը օլունտու, վէ ալլէմ տույտու քի, էրմէնի գաթօլլի- յի միլլէթին խարապ իտէն Հասուն ումուշ . լաքին ինանտը մը . մէսէլէ պուլտա տըր :

Վաադա միլլէթիմիզ կէօլ կէօրէ խարապ օլմազտա տըր, լաքին սէ- պէպլին պէյան ի թաիրիլլէրիլլէ, միլ- լէթի խարապ իտէն Հասուն մու տուր քիմ տիր . հէր քէս գօլայ հիւքմ ի- տէպիլլէր :

Միլլէթի խարապ իտէն իլլէ սէպէպ, պօրսա օլունլարը օլտու, պու օլուն- լար միւլլէրի գըլլէթտէն տիւշիւ-

լէրէք, միլլէթին վարիլլէթին ինքի նըսֆ նըսըֆա ինտիլլէրի շէօյլէ տուրսուն, պու օլունա կիրիլլէնէն նէ գատար էվ աղարթթ սաթտըլար, նէ գատար էլմաս ալթուն շալ թէլլէթ ի թաիրէր պու կիւնքի կիւն եիւրէքլէրի սըղա- յարապ . քիրաճըլլէք իտէն, հագիլլէքի եիւրէքլէրի վէ քիւրէլլէրի թաղընան վէ սըլթլարը չըպալա գալան ֆաթիլ- եալար շահատէթ ի թաիրէլլէր, Հասուն մու եարտը պու խարապիլլէթի : Ամ մա միլլէթտէն էլլի ալթմըլ էվ տիւք- քեան տա Հասունա կէչմիլ իմիլ . սա- յըրըն պիլմէլիլլէք . լաքին Հասուն պուլունը խալլէր խանը կիրտապընա ալթմայըպ, պիր թաղըմ չիւրիլլէք շա- ըրըք, վէ հէր կիւն քիւլ օլմազ թէհ- լիքէսինտէ օլան էվլէրի մէթին վէ ճէսիմ քեարկիր պինալարա թահիլ ի թաիր քի, քէնտիւնէն վէ միլլէթէ էպէտի շէրէթ տիր : Եալընը Շարգ Դաթօլլէրի տէնիլլէրիլլէրի կէօլիւ, պու շէրէթի, պու մամուրիլլէթի, խա- րապիլլէթ կէօրիւր . նէ տէմէլի :

Վիսթ, օթուզ պիր, վէ սայըր քեա- հաս օլունլարը, միլլէթին էյլլէնէսի տէյիլ տիր տըլըք . իլլէ էն պէօյիլլէք մէչըլլէլլէթի, վէ պէլլիմ չօղլարընա տա պիր քեար իւ քիւսպ մէնպար . լա- քին պուլունտան պիլլիլլէթ ֆաթիլլա- լարա հասըլ օլան տէհէլլէթիլլէ վէ նէվ պէ նէվ զիւնլարը եալընըլ զիւր ի թ- մէյէ գանաթ իտիւպ, թաֆսիլա- թընա կիրիլլէլլէք : Վէ եալընըլ շու գատար տէրիլլէք, պէօյիլլէք քիւլիւք գարը էրքէք ճիւլլէլլի ի թիլլա իտէն պու մուլիլլէք օլուն մէրաղը՝ Բօրա- կանտանըն եա Հասունտէն թէրթի- պաթընտան տէյիլ տիր :

Իքինճի սէպէպ, Հասունտէն միլլէ- թի լատին ի թմէք արզուսի օլմայըպ, իլլա միլլէթին սիլիլլէք օլույթուլմ գանն ի թաիրի սաթթէ ալաֆրանկալըք տըր . պուլտա մէյտանըլ կէնիլ վէ սէօյլլէյէճէլլիլլէք չօղ տուր :

Նէ գապա վէ պայաղը առաւլար ըմըլ պու կիւնքի կիւն գըրըք էլլի եալընը կէչէնէլլէր վէ անլէրին պապա- լարը . հայվան կիպի առաւլար . Պունլար սապահլարը գալըպ, վէ չարչըյա կիտէճէք էվալալարըն տա օյանտըրըպ, պայաղը էլպիսէլլէր կի- յէրէք, եիւրէլլէրինէ խաչ չըգարա- ըրազ գաբուտան տըլարը չըգարար, վէ վաղըլթլարը օլտուղու հալտէ եօլ- տա պիր քիլիսէյէ տէ ուղըլայըպ, վէ տուա իտիւպ, սօղրու իլլէրինէ կիւ- լէրինէ կիտէլլէրիլլէք, վէ կիւնաիլլէ գարնլարը աճըքտըքտէ, օն բարալըք ըէյիլլէր եա զէյլլէն էքմէլլէք գարն- լարընը տօլտուրլարըմըլ, նէ գապա- լըք . աղչամ օլտուգտա, պապա օ- ղուլ գալտալ ճիւլլէթի սաթթ օն ի- քիտէ էվտէ հաղըլ օլուպ, վէ էվլին պէօյիլլէրիլլէր ըրաթթիլլէ իլլէ եարըմ սաթթ տուվայա օթուրտուգտան սօղ- րա, Ալլահին վէրալիլլէ նաֆազա իլլէ պէպէնիպ, վէ թաամոյան սօղրա տա

մասրաֆսըղնա էյլլէնիպ, էրքէն եա- թարլար ըմըլ քի, էրքէն գալըպըն- լար, նէ հայվանըլլէք :

Կէլլէլիմ չիմաիքի սիլիլլէրիլլէրիլլէն : Աղչամոյան մը պալլայալըմ, սապահ- տան մը . Հայտէ սապահտան պալլա- յալըմ . Պիր քէրէք, էրքէն գալըմազ, համալլարա բէնչպէլլէրէ մախուս տուր, Եւրոպատա հէր քէս էյլլէն գալըպ, լաքին պիլլէր տահա Եւրո- բանըն թէքմիլ սիլիլլէրիլլէրիլլէն եէ- թիլլէլլէլլէ օլտուղուլլէրիլլէ, անճաղ- իւլ տէ, տէօրթ տէ գալըպալիլլէրիլլէք, պիր գալ սէնէ սօղրա էյլլէնտէ տէ գալըպըլլէք, էյլլէնի կէչէրէք տէ :

Լաքին օգույան զանն ի թմէսին քի, գալըպըլլայըն պիր սիլիլլէք իլլինէ կիւնիլլէնէ կիտէճէք . պու մահաղու կիւնահտան վէ սիլիլլէք էյլլէլլէրիլլէն սաղընը կիպի սաղընը, սիկարա վէ գահվէ իլլիլլէրիլլէն սօղրա պալլար թօալլէթ տէլլիլլէ : Այնանըն գարչըրնա կէչիպ, ըրգանմալը, թրաշ օլմալը, բուարալանմալը, բօմատալանմալը, վէ պաղէն Էւրոպայէն իլլէ ալա պօյանմալը տա : Թէմիլլէք օլալը չամա- չըլլար կիլլէլլէ, եաթտա տահա տօղ- ըուսու, օլ օլլէ պօղաղը թէմիլլէ կէօս- թէրմէլլէ պէտէն նասըլ օլա օլուր, օնտան լիւսթիլլէրի կիլլէպ տօղըլ Լուգալլէպուրկա, եա էմալիլլէ օլան պիր գահվէյէ Էւրոպայէն չիլլէլլէլլէ օ- լուր, պիլլէթէք մի, կուսթօյա կէօրէ, պիր էյամ կէչէնի տէօնէնի սէյր ի- տիւպ, վէ մատամ վէ մատամլէլլէրին սապահ թօալլէթինի գրիլլէթա ի թ- տիլլէն սօղրա ալթըրա մը օլուր, Եէ- տիլլէ մի, կէչէն տէօնէնէ հօս մու վար պէս մի վար տէյիլ պին քէրէք սիվալ իլլէ մի, չարչըյա եա զալալմա- յա կիլլէլլէ, օրատա տա պիր իլլէ սաթթ սօղրա, միտէտէն պիր խապէք զուհուր ի թաիրտէ, թաուգ կէօքսիւ, հինաի հաչսամալը, պէօրէք, բալլա- վա, լօքմա, գաթայիլլէք, հաղըր տըր . եա էվտէլլէր, օնլար պայաթ ֆասու- լէանըն իւլլէրինէ չըլլարըլլարըմըլ : Կէլլէլիմ չիմաիլլէն պէօյիլլէք չինայա, եանի աղչամ տէօնիլլէլլէնէ, պուլտա սիլիլլէրիլլէրիլլէ տէրէճէլլի նիհայէլլինէ վասըլ օլմուշ տուր :

Ալալլէթտէ եիւրէլլէն միւլթէճալըլ, գաֆի, գաֆի Շանթան, գաղնիս, վէ սայըրէ, պիւլթիւն սիլիլլէլլէրի տալլէթ իտէր, ալալարըլլըն եիլլիլլէ- շէր օթուզար բարա իլլէ Յակոբոստա աղչամըլլէք էթալլէրիլլէ, նէ պայա- ղըլլէք մըլ, չիմաիլլէ գօնեալ, վէրմուլթ, շարթընօլ, անիլլէթ, ամէր, պօրտօ, մալալա, շամբանեա, նէվ պէ նէվ բաթթալար, աման եիլլիլլէ օթուգ բա- րա եէրինէ, եիլլիլլէ օթուգ զուրուշ սարֆ օլուրմուշ, նէ պէիս վար, չիմ- տիլլէ քաղանճտա օնա կէօրէ տիր :

(Տէվմ օլմանաճափ)

